

Anyone who focuses his heart to truly study the Rebbe's incomparable teachings, which are deeper than the greatest depths and wider than the sea, and then focuses well on these new insights and explanations of those teachings that HaShem has graciously granted me to reveal, will understand well that considering their astounding profundity, I have yet to adequately clarify them. This is the case even where I have explained the matter at considerable length, and certainly in those instances where I was concise. Know that all the teachings the Rebbe revealed are entirely new *hakdamot* (though they are all based on the *mitzvot* of the Torah received long ago, they are nevertheless completely original introductory principles). They all present wonderful advice and guidance for how to get close to HaShem, each person from whatever spiritual level he is on.

Our main intention should be to fulfill these teachings with simplicity, just as they emerged from the Rebbe's lips with sincerity and simplicity. However, on account of our physicality and the dullness of our minds, it is extremely difficult and onerous to embed the sincerity and simplicity of these teachings in people's hearts. This is because the human intellect inclines toward worldly wisdom, which for the most part misleads the heart from the quintessential truth within simplicity and sincerity.

This is especially so of the Rebbe's teachings, since in truth their sincerity and simplicity are so very profound, "so tremendously deep, who can discern them?"²¹ In every single thing that he revealed, there are mounds of Halakhot (discourses), "deep wellsprings flowing forth in valley and mountain."²² For his teachings are like a gushing fountain, as the reader will glimpse in the places where HaShem has been kind and enabled me to find amazing and awesome ideas, and the deeper intent behind many *mitzvot*, expressed in a single teaching that the Rebbe revealed. For example, the lesson *Sasson VeSimchah Yasigu VeNasu Yagon VaAnachah* (LM II, 23) consists of a single concept: to grab hold of sorrow and sighing and bring them into joy, as explained there. HaShem helped me and enlightened my eyes to find so many amazing ideas based on this one *hakdamah*, as the reader will see at the beginning of *Even HaEzer* and elsewhere.

Nevertheless, the main intent remains the simple meaning, to transform sorrow and sighing into joy—in other words, to turn all manner of sadness into joy, as explained there. Yet even this simple level—that one must endeavor to overcome all types of sorrow and transform them into joy—is itself difficult and onerous to embed in people's hearts. But HaShem helped me elaborate on this, and show and reveal that the observance of all aspects of the Torah is dependent on this, for joy is the quintessence of the entire Torah and the *mitzvot*. By expanding on this in the discourse, one can see from afar the awesome benefit of joy, and how much we must strive to transform sadness into joy. Still, the core of the intention is to be able

כי המשיגים לב לעיני באמת בדברי רבנו זכרוננו לברכה, העמקים מפל עמקות שבעולם ורחבה מני ים, אשר אין ערוך אליהם. ואחר כך ישים לב היטב לדברי אלה אשר חנני ה' לחידוש ולקבאר בהם. יבין היטב כי לפי עצם העמקות אשר בדברים האלה, עדין לא יצאתי ידי חובת הבאור, אפילו במקומות שהארכתי מאד, מכל שכן בשאר מקומות שהייתי מקצר ועולה. כי דע, שכל הדברים שגלה רבנו זכרוננו לברכה, הם הקדמות חדשות לגמרי. [אם אמנם כלם בנויים ומיסדים על כל מצות התורה המקבילות בידינו מכבר, עם כל זאת הם הקדמות חדשות לגמרי]. וכלם הם עצות ודרכים ופלאים להתקרב על ידם להשם יתברך כל אחד ואחד ממקום שהוא.

ועקר הכוונה לקיים בפשיטות כפי מה שיצאו מפיו בתמימות ופשיטות, אבל מעצם גשמיית גופנו ועכירת שכלנו, קשה וכבד מאד להכניס בלב האדם תמימות ופשיטות הדברים האלה, כי דעת כל אדם נוטה אחרי חכמות של העולם, שרבו מעמקין את הלב מנקדת האמת לאמתו בפשיטות ובתמימות.

בפרט כי באמת לאמתו התמימות ופשיטות של דברי רבנו זכרוננו לברכה, עמק עמק מאד, עמק עמק מי מצאנו. ויש בכל דבר ודבר שגלה הוא זכרוננו לברכה תלי תלי של הלכות, מעינות תהומות יוצאים בפקעה ובהר, כי כל דבריו הם כמעין הנובע, כאשר יראה הרואה מעט דמעט במקומות אשר חנני ה' למצא דברים נפלאים ונוראים וכוונות כמה מצות בדבור אחד שגלה רבנו זכרוננו לברכה, כגון בהתורה "ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה" [בסימן כג בליקוטי תניא] שהוא דבור אחד, לחטף היגון ואנחה לתוך השמחה, כמבאר שם. והשם יתברך עזרני והאיר עיני למצא על פי הקדמה זאת דברים נפלאים הרבה הרבה, כאשר יראה הרואה בארון העזר בתחלתו וכן בכמה מקומות.

ואף על פי כן עקר הכוונה בפשוטו להתגבר לחטף היגון ואנחה לתוך השמחה, דהיינו להפך כל מיני עצבות לשמחה, כמבאר שם במקומו, אבל זה הענין בפשיטות להשתדל להתגבר על כל מיני עצבות ולהפך הכל לשמחה, קשה וכבד מאד להכניס בלב האדם. וה' יתברך עזרני להרחיב הדבור בזה, ולהראות ולגלות שבזה תלוי קיום כל התורה, כי שמחה היא הנקדה של כל התורה והמצוות וכו', ועל ידי הרחבת הדורש בזה, יכולין לראות מרחוק עצם מעלת השמחה וכמה וכמה צריכין להתחזק

to fulfill this advice with simplicity, and to beg HaShem to be worthy of doing so.

The same applies to the rest of the wonderful advice and guidance that the Rebbe revealed, such as in the lesson *VeAyeh HaSeh LeOlah* in LM II, 12. The advice that he elucidates there is extremely profound, meaning that its simplicity and wholesomeness is very deep, and so has to be expounded at length and discussed in many different ways. But with HaShem's kindness, I have been enlightened and discovered that this advice is alluded to in many places in the Torah, as seen in LH, *Geviyat Chov MeiHaYetomim* 3. The intelligent person will be able to deduce one thing from another to understand how the entire Torah is filled with this advice. The same applies to the lesson *Azamra Le'Elohai BeOdee* in LM I, 282, cited in LH, *Hashkamat HaBoker* 1. This is true as well of the concept of yearning and longing for HaShem. All these topics require lengthy discussions until we merit embedding them in a person's heart, so he may fulfill them with simplicity and sincerity. That is the most important element, since "the main thing is practice, not scholarship."²³ For these reasons, it was necessary to expound at length in most places, in order to explain the advice in simple terms, so that the study of it will bring to action.

It is also on account of the insights themselves, for the Rebbe's teachings are extremely deep and comprehensive. In each and every lesson, there are very many principles, concepts and amazing original insights. And all the original insights that HaShem opened my eyes to see are all bound and firmly tied to the Rebbe's awesome and holy words. Thus wherever I have expanded the explanation and insight that HaShem has helped me originate, one must return each time to review all the parts of the lesson that the Rebbe revealed and all its numerous details.

As I myself heard from the Rebbe's holy mouth, there is no one who can properly understand his lessons, since one has to thoroughly recall the words of his holy lesson and be proficient in all of its areas, its specifics and fine details. Therefore in many places I was obliged to discuss and expound at length on the teaching, and to repeat the same idea several times, in the hope that the substance of the true intention might enter the reader's heart, so he may clearly comprehend the original insight. The main thing is that the insight brings him to action: that he is inspired by it to fulfill the Rebbe's words with simplicity, and that he puts into practice the principle that I have extracted from the Rebbe's teachings, upon which I constructed that specific discourse, since the Rebbe's thoughts are extremely deep.

It is clear and understood by every intelligent person that [one needs to persevere] wherever original insights and interpretations are elaborated at great length in the holy literature. This is true whether they appear in the Gemara and its commentaries or in the texts of Kabbalah and *PaRDeS*.²⁴ It could be in

24 Apparently, this is a reference to the genre of interpretation (see note 18 above), a prominent works that employ all four methods of Torah example of which is *Shnei Luchot HaBrit*.

להפך העצבות לשמחה. ותכן הפננה הוא לזכות לקיים עצה זו בפשיטות ולבקש מהשם יתברך לזכות לזה.

וכן בשאר עצות ודרכים נפלאים שגלה הוא זכרוננו לברכה, כמו התורה "ואיה הש"ע לעלה" בלקוטי תנינא סימן יב, שהעצה המבארת שם עמקה מאד, הינו שהפשיטות והתמימות של העצה והדרך הזו עמק מאד. וצריך להרחיב הדבור בזה הרבה ולדבר מזה בכמה לשונות. ובחסדי ה' האיר עיני ומצאתי שדרך עצה זו מרמז במקומות הרבה בתורה, כמבאר בהלכות "גבית חוב מהיתומים", אשר המשפיל יכול להבין מדעתו דבר מתוך דבר, שכל התורה מלאה מדרך ועצה זאת. וכן בהתורה "אזמרה לאלקי בעודי", בסימן רפב, המובא בהלכות השפמות הבקר הלכה א. וכן בענין הרצון וההשתוקקות להשם יתברך שמו, שבכל הדברים האלה צריכים לדבר הרבה, עד שנזכר להכניס אותם בלב האדם לקיים בפשיטות ובתמימות, כי זה העקר, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה, הן על כל אלה ההכרח להאריך ברב המקומות, כדי להסביר העצה בפשיטות, כדי שיביא תלמוד זה לידי מעשה.

וגם מצד החדושים בעצמם, כי דברי רבנו זכרוננו לברכה, הם עמקים ורחבים מאד. ובכל תורה ותורה יש כמה וכמה הקדמות וענינים וחדושים נפלאים בכל החדושים שהשם יתברך פקח עיני לחדש בהם, כלם קשורים ומהדקים בקשרים הרבה בדבריו הנוראים והקדושים. ובכל מקום שמתרחב הדרוש והחדוש שחדשתי בעזרת ה' יתברך, בכלם צריכי לחזור בכל פעם לכל חלקי התורה שגלה רבנו זכרוננו לברכה, בכלם מחלקים ופרטים הרבה מאד.

וכאשר שמעתי מפיו הקדוש זכרוננו לברכה, שאמר, על החדושים שלי שאין מי שיבינם היטב, מחמת שצריכי לזכר היטב מאד את דברי תורתו הקדושה ולהיות בקי בכל חזריו, ופרטיו ודקדוקיו. ועל פן הכרחתי בכמה מקומות להאריך ולהרחיב הדבור ולחזור ענין אחד כמה פעמים, אולי יכנס בלב המעין תכן הפננה האמתית. לידע החדוש על בריו. והעקר שיבוא על ידי זה לידי מעשה, להתעורר על ידי זה לקיים דברי רבנו זכרוננו לברכה, בפשיטות, לקיים ההקדמה שהוצאתי מדברי רבנו זכרוננו לברכה, אשר עליה בניתי הבנין ההוא, כי מאד עמקו מחשבותיו.

וזה ברור וידוע לכל משפיל, שבכל המקומות שנמצא בספרים קדושים חדושים ובאורים באריכות גדול הן בגמרא פירוש תוספות הן בספרי קבלה ופירוש"ס [פירוש

the commentary of the *Shakh* on *Choshen Mishpat*, or in an extremely lengthy answer in the responsa literature. It certainly occurs in the works of the Arizal, in which each homily expands greatly in many directions, and most times a homily mentioned at the end is firmly linked to another mentioned many pages earlier. Whoever is well versed in the Arizal's writings understands that virtually the entire *Eitz Chaim* and *Pri Eitz Chaim* are one long homily. Wherever lengthy expositions appear [in this work], the reader must not be intimidated or grow anxious over the impossibility of ever grasping such an extremely long discourse in the mind and intellect. Regarding this, the verse states, "The eyes of a fool are to the ends of the earth,"²⁵ as Rashi explains; see there. But the wise person says, "I will study a bit today, and a bit tomorrow."

The youth need to know this well, and it is the responsibility of their instructors and teachers to inform them of it, so they will not be intimidated or made anxious at all by a lengthy explanation or insight. Rather, they should focus their eyes and thoughts on that discourse and proceed gradually. First they should concentrate on one point until they somewhat understand it, and then progress sequentially from one insight to the next, from one point to another, until they have finished a page or two. Each time they should proceed in an orderly fashion from one point to the next, without intimidation or confusion. This way they will accomplish their goal in peace, and even one who is not exceptionally gifted will be able to understand even a very long discourse.

I had to mention this here because in our book, praise HaShem, such lengthy exposition appears throughout. And so I have come to remind the reader not to be intimidated, but to proceed in a sequential manner from one point to another. Doing so, he will proceed securely. And if he pays attention, he will understand that whatever seems to be extensive exposition was entirely necessary for explaining the point well.

Actually, in many instances what seems to be drawn-out appears so only at first glance, before one has concentrated on understanding the matter well. But afterwards, when one studies further and pays attention to what is being said there until he understands it well, he will see that everything I repeated many times still requires a great deal of additional explanation—for with HaShem's help, most places in these books contain very deep concepts "whose foundations are in the holy mountains,"²⁶ according to the awesome *hakdamot* that our great and holy Rebbe revealed. Their profoundness is without measure or end, as each individual who genuinely desires the truth can understand—each one commensurate with his capacity to comprehend. (This is not the place to elaborate on this; see *Tzaddik* #340 and #391, and *Rebbe Nachman's Wisdom* #196 and #211, where it is somewhat

רמז דרוש סוד], כמו בספרי הש"ה על החשן משפט, או בספרי שאלות ותשובות בדרך ארצה מאד, או בספרי הארי"ז, שכל דרוש ודרוש מתרחב והולך מאד. ועל פי רב הדרוש שבסוף מקשר מאד להדרוש שלפניו כמה וכמה דפין. ומי שבקי היטב בכתבי הארי"ז, מבין שבמעט כל הספר עץ חיים ופרי עץ חיים הם דרוש אחד גדול, כמו כן בכל מקומות הבאים בארצה באלה, חלילה להמעין להתבהל ולפחד איה אפטר לתפס במח ושכל דרוש ארוך מאד כזה, כי על זה נאמר (משלי יז, כד), "ועיני כסיל בקצה הארץ", כמו שפרש רש"י שם, עין שם. אבל החכם אומר, היום אלמד מעט ומחר מעט וכו', כמבאר שם בפרוש רש"י, עין שם.

וזה הענין צריכין בני הנעורים לידע מאד, וחובה על מוריהם ורביהם להודיעם זאת לכל יתבטלו ויפחדו כלל מדרוש או חדוש ארוך, רק ישימו עיניהם ולבם עליו כסדר מעט מעט. ויקשרו בתחלה ענין אחד עד שיבינו אותו קצת, ואחר כך ילכו להלן כסדר בהדרגה מחדוש לחדוש, ומענין לענין עד שיגמרו עמוד או דף אחד. וכן ילכו כסדר בכל פעם מענין לענין בלי בהלה ובלבול. ואז יבואו על מקומם בשלום ויוכלו להבין אפלו דרוש ארוך מאד, אפלו מי שאינו מפלג ביותר.

והכרחתי להזכיר זאת כאן, מחמת שבספרנו תהלה לאל האריכות מצוי בהם מאד בכמה מקומות. על כן באתי להזכיר את המעין לכל יבנהו ורעיוניו, רק ילך כסדר בהדרגה מענין לענין, ואז ילך לבטח דרכו, ואז אם ישם לבו היטב יבין שכל מה שנראה לאריכות דברים, הכל נצרך אל באור הענין מאד.

כי באמת בכמה מקומות מה שנדמה לאריכות הוא רק בהשקפה ראשונה קדם שמשמין לב להבין הענין היטב לאשורו, אבל אחר כך כשמתפלגין להלן יותר ויותר ומשימין עיניו ולבו אל הדברים הנאמרים שם עד שמבינים אותם היטב, אזי רואים שכל הדברים שחזרתי כמה פעמים חסר עדין הרבה מה שהיו צריכין עוד לבאר יותר, כי בעזרת ה' יש בספרים אלו ברב המקומות דברים עמוקים הרבה, כי יסודותם בהררי קדש על פי ההקדמות הנוראות שגלה רבנו הגדול והקדוש והנורא זכר צדיק לברכה, אין שעור ואין קץ להעמקות שיש בו עד אין סוף ותכלית כאשר יבין כל חד כפום מה דמשער בלביה, מי שחפץ בהאמת לאמתו (ואין כאן מקומו להאריך בזה, ומעט מבאר במקומות אחרים [ראה חיי"מ ערך מעלת תורתו וספריו סי' שמ שצא. שיהר"ן קצו ריא], עין שם). ועל כן גם אלו החדושים שחנני ה', שהם כלם בנויים